



Fylkesmannen i Sogn og Fjordane

Sakshandsamar: John Ole Vange
Telefon: 57643110
E-post: fmsfjov@fylkesmannen.no

Vår dato
12.07.2016
Dykkar dato
20.04.2016

Vår referanse
2016/1586- 630
Dykkar referanse

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Høyringsssvar - endringar i opplæringslova og friskulelova - nytt kapittel om elevanes skulemiljø

Fylkesmannen viser til høyringsbrev av 20. april 2016.

Høyringsnotatet har eit klart og gjennomgåande innhald med tanke på å gi elevane eit godt og trygt skulemiljø. Fylkesmannen støttar departementet sitt mål om å forenkle regelverket, styrke handhevinga av det og å gjere språket enklare og meir presist. Det er viktig at barnekonvensjonen vert løfta fram som premissleverandør for barn sine grunnleggjande rettar. At denne knytinga kjem fram i den nye lovteksten er viktig.

Framlegg til ny § 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre eit trygt og godt psykososialt skulemiljø

Forslaget presiserer og utdjupar pliktene til alle tilsette og skulen når det gjeld noverande § 9a-3. Mellom anna vert dei tilsette si plikt uttrykkeleg presisert i lovteksten. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støttar denne presiseringa. Spesielt viktig er det her at aktivitetsplikta gjeld heilt til eleven kan ha de trygt og godt på skulen. Som hovudregel skal skulen syte for at alle elevar «får» eit godt skulemiljø. Vi meiner difor at formuleringa «kan ha» i setninga «syte for at eleven *kan ha* (vår utheving) det trygt og godt på skulen» kan forståast som eit atterhald som igjen kan skape usikkerheit om elevens rett til eit godt skulemiljø.

Vi er samde i Barneombodet sin uttale til Djupedalutvalet si utreiing og departementet si påpeiking av at retten til eit trygt og godt skulemiljø ikkje kan gå framom opplæring etter læreplanane eller reglar i anna regelverk, til dømes ytringsfridom (s. 22).

Ved å fjerne dagens plikt til enkeltvedtak etter § 9 a-3 tredje ledd vil det verte viktigare å understreke trongen for dokumentering av saka, jf. ulovfesta krav til forsvarleg sakshandsaming til så langt som muleg å notere ned viktige opplysningar i ei sak som gjeld einskildelevar. Fylkesmannen meiner dette vert noko uklårt for skulane, og å fjerne denne retten kan verte ei svekking av elevane sine rettar i forhold til lova som gjeld i dag.

Framlegg til ny § 9 A-5 Oppfølging av at skolen har brote aktivitetsplikta si

Val av handhevingsorgan

Departementet foreslår at Fylkesmannen skal vere handhevingsorgan i saker som gjeld det psykososiale skulemiljøet. Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støttar dette.

Fylkesmannen fører tilsyn med skular og har klagehandsaming på andre område i opplæringslova. Å velje Fylkesmannen som handhevingsorgan for desse sakene er med på å sikre ein heilskap og unngå at ekstra tid går med til å «rydde» dersom ei sak inneheld meir enn «9a-problematikk». I tillegg vil oversikt over 9a-sakene vere med i Fylkesmannen si risikovurdering ved val av tilsynsobjekt.

Vi meiner høyringsutkastet også peikar på eit viktig poeng for å få ei effektiv teneste, med barnet i sentrum, på side 46 i notatet. «Det er også lagt vekt på at fylkesmannen har lignende myndighetsoppgaver innenfor andre områder enn utdanningsadministrasjon. At fylkesmannen er tett på barnehager, barnevern og helse vil være en styrke. Dette gir muligheter til å se flere sider av en sak, både for å følge opp sakene til enkelte barn og for å følge opp kommunen på et mer overordnet nivå.»

Den foreslegne lovendringa vil medføre endringar i Fylkesmannen si rolle og arbeidsmåte i forhold til i dag. At også elevar nedover i alder skal verte høyrte (ikkje berre gjennom vaksne si stemme) vil krevje ein særskild kompetanse i samtale med barn.

Det er ikkje sikkert at omgrepet aktivitetsplikt er klart og forståeleg for foreldre og elevar. Det er difor mogeleg at omgrepet bør utdjupast/klargjerast i lovverket.

Framlegg til ny § 9 A-8 Informasjonsplikt og rett til å uttale seg

Fylkesmannen er samd med departementet i at det er viktig å lovfeste ei informasjonsplikt for skulane til å gi elevar og foreldre informasjon om rettane i kapitlet om skulemiljø og særleg om handhevingsordninga. Til dette arbeidet ser vi det som føremålstenleg at det vert utarbeida ein rettleiar.

Framlegg til ny § 9 A-11 Tvangsmulkt

I høyringsnotatet vert det gjort klart at siktemålet ikkje er å gi straff for lovbrøt, men å sikre framdrift i aktivitet for å oppnå eit trygt og godt skulemiljø for elevane.

Med dette utgangspunktet støttar vi forslaget om innføring av tvangsmulkt på dette området.

Skuleeigar sitt ansvar

Fleire stader i høyringsnotatet understrekar departementet skuleeigar sitt ansvar. Det er viktig. Spesielt vil vi her peike på departementet si utsegn om at skuleeigar må syte for at skulen har, eller kan hente inn, tilstrekkeleg kompetanse til å løyse situasjonane som oppstår.

Ressursar

Med dei ambisjonar lovendringa legg opp til vil det krevje meir ressursar frå Fylkesmannen og Utdanningsdirektoratet enn det som er skissert frå departementet. Ved for liten ressurstilgang vil ei så viktig lovendring kunne opplevast som eit tilbakesteg, og ønska effektar for enkelteleven sitt læringsmiljø uteblir.

Med helsing

Anne Karin Hamre

John Ole Vange
utdanningsdirektør

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikkje underskrift.

Kopi til:

Kopi med vedlegg:

Kopi utan vedlegg:

Kopi pr. e-post: